

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені
Григорія Сковороди»

Затверджено
Приймальною комісією
Протокол №4 від 24.01.2018 р.
Голова приймальної комісії

_____ В.П.Коцур

Програма
вступного випробування з
історії з методикою викладання

При вступі на навчання для здобуття ступеня «магістр»

Переяслав-Хмельницький – 2018

ІСТОРІЯ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

Пояснювальна записка

Програма вступних випробувань побудована на основі фахових навчальних дисциплін, що входять до програми підготовки студентів освітнього ступеня «Бакалавр» і забезпечують основу теоретичної підготовки до виконання кваліфікаційних обов'язків фахівця з історії. Програма спрямована на виявлення професійної компетентності вступників у відповідності до Державних стандартів вищої освіти.

Вступні випробування проходять відповідно Правил прийому та «Положення про організацію та проведення вступних випробувань у формі письмового тестування в ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Програма вступного випробування

Програма з історії для вступників до вищих навчальних закладів ставить собі за мету:

- визначити рівень знань абітурієнтів з історії та методики її викладання;
- вміння висвітлити основні віхи історичного процесу українського народу;
- проаналізувати основні етапи розвитку української державності, акцентувати увагу на актуальних проблемах нових матеріалів і новітньої літератури;
- вміння аналізувати історичні факти і використовувати ці знання на практиці;
- здатність формувати історичне мислення і політичну свідомість;
- оперувати теоретичними основами методики викладання історії, дослідження творчої спадщини вітчизняної та зарубіжної педагогічної думки, цілісне її сприймання;
- наявність практичних умінь та навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності навчального процесу.

На іспиті з історії вступник до вищого навчального закладу повинен показати:

- 1) чітке знання хронології подій, історичних термінів, формулювань, вміння мислити логічно;
- 2) вміння точно і стисло висловити думку як у формі чітко визначених тестових відповідей, так і при виконання творчих завдань;
- 3) впевнене володіння практичними вміннями і навичками, передбаченими програмою.

Історія України

1: Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України

Хронологічні рамки давньої історії України, її періодизація. Джерела вивчення. Поняття археологічної культури.

Заселення людиною території сучасної України. Палеоліт та мезоліт. Стоянки первісних людей. Людина сучасного типу. Форми соціальної організації. Виникнення скотарства, землеробства і ремісництва. Зародження перших релігійних уявлень і мистецтва.

Трипільська культура. Неоліт та енеоліт. Прабатьківщина, розселення, господарство і побут трипільців. Релігійні уявлення та розвиток мистецтв. Землероби та скотарі доби бронзи.

Виникнення найдавніших великих племінних союзів та рабовласницьких держав в епоху раннього залізного віку (IX ст. до н.е. – IV ст. н.е.). Кіммерційці. Скіфи. Сармати. Походження та розселення. Заняття і матеріальна культура. Суспільне життя. Характерні риси релігії та мистецтва.

Античні міста-колонії в Північному Причорномор'ї. Причини грецької колонізації Північного Причорномор'я. Найдавніші міста-колонії. Боспорське царство. Населення. Господарське життя. Політичний устрій і духовне життя. Римський період в історії Північного Причорномор'я.

Походження та розселення слов'ян. Речові та писемні відомості про слов'ян. Анти. Господарство. Побут, звичаї та вірування. Релігія. Відносини з сусідніми народами.

Германські племена на території сучасної України. Велике переселення народів (IV-VI ст.). Гуни. Авари.

2. Київська Русь

Українські землі у додержавний період. Розселення слов'янських племен – предків українців. Виникнення перших державних утворень у Середньому Подніпров'ї. Союзи племен. Основи господарського життя: рільництво, скотарство, розвиток ремесел і торгівлі. Заснування і розвиток Києва та інших міст. Князь Кий.

Становлення держави з центром у Києві. Зміни в соціально-економічному та політичному устрої. Зародження земельної аристократії. Утворення держави з центром у Києві. Князі Дір і Аскольд. Початок поширення християнства на Русі. Перший похід на Візантію. Держава за часів Олега. Доба князя Ігоря.

Зміцнення Київської держави в середині X ст. Княгиня Ольга та її реформи. Зовнішньополітична діяльність. Поширення християнства на Русі. Правління князя Святослава. Війни з хозарами, булгарами, ясами (аланами) і касогами. Підкорення в'ятичів. Війни на Дунаї.

Київська Русь за Володимира Великого. Початок правління. Реформи князя. Війни з кочівниками. Відносини з іноземними державами та зміцнення міжнародного авторитету Русі. Передумови та причини прийняття християнства в Київській державі. Хрещення Русі 988 р. Історичне значення запровадження християнства в Київській державі.

Піднесення Київської Русі за Ярослава Мудрого. Міжусобна боротьба після смерті Володимира Великого. Ярослав Мудрий та його внутрішня політика. Церковне життя. Митрополит Іларіон. Міжнародне становище Київської держави. Культурно-просвітницька діяльність Ярослава Мудрого. "Руська Правда".

Соціальний устрій та господарське життя Київської Русі. Формування економічних і суспільних відносин. Соціальна структура суспільства. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Аграрні відносини (вотчина, повинності селян, селянська громада та її функції).

Київська Русь за Ярославичів. Боротьба за київський престол після смерті Ярослава Мудрого. "Правда Ярославичів". Любецький з'їзд 1097 р. Боротьба з половцями.

Володимир Мономах. Прихід до влади Володимира Мономаха. Боротьба за об'єднання усіх київських земель. Міжнародне становище Київської Русі за князя Володимира. «Статут» Володимира Мономаха та його значення. Мстислав Володимирович.

Політична роздробленість Київської Русі. Причини роздробленості Київської Русі. Економічний і політичний розвиток Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського, Галицького та Волинського князівств. Зруйнування Києва Андрієм Боголюбським.

Культура Київської Русі. Усна народна творчість. Освіта і знання. Літописання ("Повість минулих літ", "Київський літопис"). Література ("Слово про закон і благодать", "Слово о полку Ігоревім", "Повчання дітям Володимира Мономаха"), Архітектура й живопис. Музика.

Роль і місце Київської Русі в історії Європи.

Боротьба проти монголо-татарських завойовників. Битва на р. Калці 1223 р, Вторгнення орд хана Батия і знищення Києва. Розорення Галицько-Волинського князівства та інших земель.

3. Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі

Утворення Галицько-Волинського князівства. Волинське і Галицьке князівства у другій половині XII ст. Ярослав Осмомисл. Роман Мстиславич. Об'єднання Галицького й Волинського князівств в одну державу. Поширення влади на Київ та інші українські землі. Боротьба з боярами. Взаємовідносини з Польщею.

Данило Галицький. Боротьба за Галицьку землю після смерті Романа Мстиславича. Початок князювання в Галичі Данила Романовича. Монголо-татарська навала і відбудова князівства. Війни з Угорщиною і Польщею. Міжнародна політика Галицько-Волинського князівства. Відносини із Золотою Ордою. Коронація та останні роки правління Данила Галицького. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича. Занепад князівства.

Культура Галицько-Волинської держави. Усна народна творчість. Освіта і писемність. Літописання. Галицько-Волинський літопис. Архітектура й містобудування. Живопис. Художні ремесла. Побут.

4. Українські землі у складі великого князівства Литовського та інших держав

Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського. Встановлення влади литовських князів над Волинню, Чернігово-Сіверською землею, Поділлям, Київщиною та Переяславщиною. Характер Литовсько-руської держави. Політика князів Гедиміна та Ольгерда. Київське удільне князівство Володимира Ольгердовича.

Польська експансія на українські землі наприкінці XIV ст. Перша спробі Казимира III приєднати до Польщі Галичину. Боярське правління в Галичині на чолі з Дмитром Дядьком. Встановлення польської влади в Галичині. Суперечки між Польщею та Угорщиною за галицькі землі. Ліквідація автономії Галичини у складі Польщі, Зміна адміністративно-територіального устрою та системи органів державного управління. Кревська унія 1385 р. Прилучення до Польщі Галичини (1387 р.).

Політичне становище українських земель після Кревської унії. Великий князь литовський Вітовт і його політика. Участь українців в боротьбі з Тевтонським орденом. Грюнвальдська битва 1410 р. Удільні українські князівства. Спроба збереження української державності. Волинь за Свидригайла Ольгердовича. Битва під Вількомиром 1435 р. Остаточна ліквідація Волинського та Київського князівств, повстання М. Глинського 1508 р.

Українські землі в складі Угорщини, Османської імперії та Московської держави. Завоювання Закарпаття угорським королем Стефаном I. Українські володіння у Підкарпатті (Мукачівщина). Князь Федір Корятович. Включення Буковини й Покуття до складу Молдавського князівства. Перехід Молдавії у васальну залежність від Туреччини. Крим і українське Причорномор'я. Тмутараканське князівство і Таврія. Утворення Кримського ханства. Встановлення турецького протекторату. Входження Чернігово-Сіверщини до складу Великого князівства Литовського. Московсько-литовські війни XV – початку XVI ст. Завоювання Московською державою чернігово-сіверських земель.

Соціальний устрій та господарське життя в Україні в XIV-XV ст. Соціальна та етнічна структури населення українських земель. Національні й соціальні рухи на українських землях. Етнічні процеси в Україні. Основні риси економічного життя. Українське село. Початок процесу закріпачення. Розвиток міст. Магдебурзьке право. Ремесла й торгівля.

Культурне й церковне життя у другій половині XIV-XV ст. Умови та стан розвитку культури. Розвиток української мови. Усна народна творчість. Освіта й писемність. Літописання. Архітектура й містобудування. Живопис. Художні ремесла. Побут. Становище православної церкви на землях Великого князівства Литовського та Польського королівства.

5. Українські землі у складі Речі Посполитої

Загальна характеристика становища українських земель наприкінці XV – у першій половині XVI ст. Спроби збереження української державності у складі Великого князівства Литовського. Соціальна структура українського суспільства. Церковне життя. Сільське господарство. Розвиток міст, ремесел і торгівлі. Експансія Польщі на українські землі.

Люблінська унія та її вплив на подальшу долю українських земель. Передумови об'єднання Великого князівства Литовського й Польського королівства. Укладення Люблінської унії, її основні положення та наслідки для України. Адміністративно-політичний устрій України у складі Речі Посполитої у другій половині XVI ст. Братства. Становище Української Православної Церкви. Берестейська церковна унія 1596 р. та її наслідки. Петро Могила.

6. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ – козацька республіка

Причини виникнення українського козацтва. Українська колонізація Подніпров'я і Запоріжжя. Витоки та причини виникнення українського козацтва. Перші гетьмани. Територія, чисельність, заняття, побут, звичаї козаків. Поява перших Січей. Дмитро Вишневецький. Життя і побут козаків. Церква в житті козаків. Козацтво як явище світової історії.

Запорізька Січ – козацька республіка. Передумови створення військової організації козацтва. Військове мистецтво. Запорізька Січ – державно-політичне утворення українського народу. Військово-політична організація Запорізької Січі. Місце Запорожжя в міжнародній політиці тогочасної Європи. Козацька символіка. Організація реєстрового козацтва.

Боротьба українського козацтва з іноземними загарбниками. Турецько-татарські набіги на Україну та їхні наслідки. Боротьба козаків із нападами ординців. Самійло Кішка. Морські походи козаків. Козацький флот. П.Конашевич-Сагайдачний, його політична, військова та просвітницька діяльність. Хотинська війна 1621 р.

7. Козацько-селянські рухи в Україні наприкінці XVI – у 20-30-х роках XVII ст.

Перші козацькі повстання 90-х років XVI ст. Наростання соціального протесту після унії 1569 р. Форми соціального протесту. Початок опришківства. Козацьке повстання 1591-1593 рр. під проводом К.Косинського. Козацька війна під керівництвом С.Наливайка: перебіг, причини поразки. Наслідки козацьких повстань 1591-1596 рр.

Розгортання народної боротьби за національне визволення у 20-30-х роках XVII ст. Повстання 1625 р. під проводом М.Жмайла. Повстання 1630-1631 рр. під орудою Т.Федоровича (Трясила). Іван Судима. Зруйнування Кодака. Козацьке повстання 1637-1639 рр. П.Бут, Я.Острянин (Остряниця), Д.Гуня. Значення козацьких повстань у розгортанні національно-визвольної боротьби українського народу.

8. Культурне і церковне життя у XVI – першій половині XVII ст.

Церковне життя. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя України. Відновлення православної ієрархії. Й.Борецький. П.Могила та церковні реформи. Уніатська церква. Спроби церковного порозуміння. Реформаційні рухи на українських землях.

Освіта і наука. Умови національно-культурного Відродження в Україні. Розвиток української мови. Пересопницьке Євангеліє. Освіта. Стан шкільної освіти в Україні. Острозька академія. Братські школи. Створення Києво-Могилянської академії. Єзуїтські колегії. Перші шкільні підручники. Початок книгодрукування. Ш.Фіоль. Діяльність І.Федорова в Україні.

Література, музика, архітектура, мистецтво. Розвиток полемічної літератури. Продовження традицій літописання (Короткий Київський, Густинський літописи тощо). Тогочасні жанри літератури. Зародження театру. Музика. Шкільна драма. Перші українські інтермедії. Вертеп. Усна народна творчість. Кобзарство. Церковний спів. Архітектура. Живопис. Книжкова мініатюра. Гравюра.

9. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького

Передумови та початок Національно-визвольної війни. Причини, характер і рушійні сили Національно-визвольної війни. Богдан Хмельницький. Підготовка до війни. Повстання на Січі. Початок дипломатичної діяльності гетьмана Б.Хмельницького. Народні

рухи у Подніпрів'ї. Початок збройної боротьби з Річчю Посполитою. Битви під Жовтими Водами і Корсунем.

Розгортання Національно-визвольної боротьби в 1648-1649 рр. Наростання всенародної боротьби. Битва під Пилявцями. Похід Б.Хмельницького в Галичину. Облога Львова і Замостя. Вступ української армії до Києва. Програма розбудови Української держави. Відновлення воєнних дій у 1649 р. Облога Збаража. Зборівська битва. Зборівський мирний договір.

Утворення Української козацької держави – Гетьманщини, її політико-адміністративний устрій. Роль гетьмана. Козацька рада. Козацька старшина. Генеральна військова канцелярія. Створення регулярної української армії. Сподвижники Б.Хмельницького. Економічна й соціальна політика. Місце України в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика.

Воєнно-політичні події 1650-1653 рр. Відновлення воєнних дій проти Польщі. Берестецька битва 1651 р. Білоцерківський мирний договір 1651 р. Батозька битва 1652 р. Жванецька облога 1653 р. Молдавські походи. Внутрішнє і зовнішнє політичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українсько-московський договір 1654 р. Продовження війни в 1654-1657 рр. Відносини між Гетьманщиною та Московською державою. Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. та ставлення до неї різних суспільних верств і церкви в Україні. Воєнні дії проти Польщі в 1654-1655 рр. Віденське перемир'я 1656 р. Підготовка українсько-шведсько-семигородського військово-політичного союзу. Дії корпусу А.Ждановича в Галичині та Польщі 1657 р. Смерть Б.Хмельницького. Історичне значення Національно-визвольної війни українського народу. Місце Б.Хмельницького в історії.

10. Українські землі у другій половині XVII ст.

Україна в роки правління гетьмана І.Виговського. Становище в Україні після смерті Б.Хмельницького. І.Виговський та основні напрями його державної політики. Корсунський договір 1657 р. Між Гетьманщиною і Швецією. Гадяцький договір 1658 р. Агресія московської держави проти України. Конотопська битва 1659 р; Кінець гетьманства І.Виговського.

Порушення територіальної цілісності України. Гетьманство Ю.Хмельницького. Переяславські статті 1659 р. Чуднівська кампанія та укладення нового українсько-польського союзу. Поділ Гетьманщини на Правобережну та Лівобережну Україну. Обрання гетьманом П.Тетері. Боротьба старшинських у групувань за владу. Чорна рада 1663 р. в Ніжині. Гетьманство І.Брюховецького. Московські статті 1665 р. Андрусівське перемир'я 1667 р.

Правобережжя та Лівобережжя в 60-80-х роках XVII ст. Епоха "Великої руїни" на Правобережжі. Внутрішня й зовнішня політика гетьмана П.Дорошенка на Правобережжі. Ліквідація самостійності Української Православної Церкви. Гетьманство Д.Многогрішного. Глухівські статті. Гетьманство І.Самойловича. Заходи гетьмана щодо реорганізації державного життя Лівобережної Гетьманщини. Військово-політичний союз П.Дорошенка з Туреччиною. Бучацький мирний договір 1672 р. Зречення гетьманства П.Дорошенком. Друге гетьманування Ю.Хмельницького. Чигиринські походи. Занепад Правобережної України. Бахчисарайський мирний договір 1681 р. "Вічний мир" 1686 р. Кримський похід 1687 р.

Запорізька Січ у другій половині XVII ст. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах із Польщею, Османською імперією та Кримським ханством. Визволення полонених з турецько-татарської неволі. Кошовий отаман І.Сірко. Політика московського уряду щодо Запорізької Січі. Економічне життя на Запоріжжі.

Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України в другій половині XVII ст. Українська колонізація земель у верхів'ях Псла, Ворскли, Сіверського Дінця. Заснування і розвиток слобідських міст. Сільське господарство і поземельні відносини Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України. Соціальна структура населення. Розвиток ремесел, промислів, Торгівлі. Зростання міст. Утворення слобідських полків та Белгородського адміністративного округу. Адміністративно-політичний устрій Лівобережної Гетьманщини.

Українська культура другої половини XVII ст. Вплив русифікації та ополячення на духовний стан суспільства. Відтік інтелігенції в Росію. Освіта і наука. Київська академія. Єзуїтські та уніатські школи. Книгодрукування. Література. Полемічні твори "Розмова білоцерківська" та "Фундамент" Іоанікія Галятовського. Публіцистичний твір "Навіти", праця "Нова міра старої віри" Лазаря Барановича. Історичні праці "Синопис", "Хроніка з літописців стародавніх", "Літопис Самовидця". Усна народна творчість. "Козак Голота", "Зажурилась Україна", "В Царграді на риночку", "Маруся Богуславка", "Втеча з турецької неволі". Ляльковий театр-вертеп і шкільний театр. Композитор Микола Дилецький і його "Граматыка музикальна". Архітектура і образотворче мистецтво.

11. Українські землі наприкінці XVII – на початку XVIII ст.

Українська держава за гетьманування І.Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Основні напрями економічної, зовнішньополітичної та культурно-просвітницької діяльності І.Мазепи. Взаємини гетьмана і Запоріжжя. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. С.Палій. Ліквідація козацьких полків на Правобережжі. Національно-визвольне повстання 1702-1704 рр.

Україна у Північній війні. Участь українських полків у воєнних діях на землях Московії, Прибалтики і Речі Посполитої. Похід Карла XII в Україну та перехід І.Мазепи на його бік. Укладення українсько-шведського договору. Приєднання запорожців на чолі з кошовим отаманом К.Гордієнком до Карла XII. Знищення Батурина московськими військами. Обрання гетьманом І.Скоропадського. Полтавська битва 1709 р. Зруйнування Чортомлицької Січі. І.Мазепа, його місце і роль в українському національно-визвольному русі.

Гетьман П.Орлик та його Конституція України. Перша політична еміграція українців у Західну Європу. Обрання гетьманом України (у вигнанні) П.Орлика. Вироблення і прийняття "Пактів і Конституції прав і Вольностей Війська Запорозького" – першої Конституції України. Похід П.Орлика у Правобережну Україну. Прутський похід Петра I. Прутський мирний договір 1711 р. і його наслідки для України. Спроби П.Орлика утворити антимосковську коаліцію із західноєвропейських держав.

Посилення колоніальної політики Російської імперії щодо України. Царський терор в Україні після Полтавської битви. Гетьман І.Скоропадський. Решетилівські статті 1709 р. Заходи Петра I спрямовані на обмеження державних прав України і русифікації її населення; підрив економіки Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія, її завдання та функції. Правління наказного гетьмана П.Полуботка. Боротьба козацької старшини за відновлення державних прав України! Зміцнення української державності за гетьманування Д.Апостола. "Рішительні пункти" 1728 р.

12. Українські землі в середині й наприкінці XVIII ст.

Ліквідація Гетьманщини. Тимчасове відновлення гетьманського правління. К.Розумовський. Скасування Катериною II козацького устрою на Слобожанщині у 1765 р. Остаточна ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Скасування російським урядом військового та адміністративного устрою на Лівобережній Україні.

Запоріжжя у XVIII ст. Доля запорожців після Полтавської битви. Заснування Нової Січі. Втручання російського уряду у військово-політичне і господарське життя Січі. Зруйнування Запорізької Січі і загарбання її земель. Розправа російського уряду над козацькою старшиною. П.Калнишевський. Задунайська Січ. Бузьке козацьке військо. Військо вірних козаків (Чорноморське козацьке військо). Переселення козаків на Кубань.

Національно-визвольна і антикріпосницька боротьба в Україні в середині та у другій половині XVIII ст. Селянсько-козацькі виступи. Посилення національної та соціального гніту на Правобережжі та в західноукраїнських землях. Початок гайдамацького руху, його характер і рушійні сили. Повстання 1734 р. під проводом Верлана. Гайдамацьке повстання 1750 р. Опришківський рух. О.Довбуш. Коліївщина, її соціальне та політичне підґрунтя. М.Залізняк, І.Гонта.

Загарбання Росією та Австрією Причорномор'я, Приазов'я, Правобережної та Західної України. Характер зовнішньої політики Російської імперії. Російсько-турецька війна 1768-1774 рр. та участь у ній українських козаків. Приєднання Криму до Росії. Участь Чорноморського козацького війська в російсько-турецькій війні 1787-1791 рр. Ясський мирний договір 1791 р. та його значення для України. Заселення Південної України. Заснування нових міст. Участь Росії та Австрії в поділах Польщі. Приєднання Київщини, Поділля, Брацлавщини й Волині. Включення Правобережжя в загальноімперську систему. Колоніальна політика російського царизму на Правобережній Україні. Захоплення Буковини Австрією.

Українська культура XVIII ст. Особливості розвитку культури. Відтік представників інтелектуальної еліти з українських земель до Росії. Освіта і книгодрукування. Наука. Розвиток медицини й математики. Г.Сковорода. Літописи С.Величка, Г.Граб'янки. Література та усна народна творчість. Театр і музика. Архітектура. Живопис.

13. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Загальна характеристика становища українських земель наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Інтеграція українських земель до Російської та Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Чисельність населення та його етнічний склад. Національне життя та соціальне становище українського народу.

Надніпрянська Україна в системі міжнародних відносин. Україна в російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. Наслідки Бухарестського мирного договору для України. Україна в російсько-французькій війні 1812 р. Місце України в російсько-турецькій війні 1828-1829 рр. Повернення частини запорожців з-за Дунаю та утворення Азовського козацького війська.

Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в Україні. Криза поміщицького господарства. Визрівання ринкових відносин. Початок промислового перевороту. Міста. Зростання морських портів. Розвиток внутрішньої торгівлі. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Антикріпосницька боротьба в Україні. Найбільші заворушення козаків, селян та військових поселенців. Селянські виступи під проводом У.Кармелюка на Поділлі. "Київська козаччина", "У Таврію за волею".

Суспільно-політичний рух у Надніпрянській Україні. Поширення західноєвропейських революційних ідей в Україні. Масонство в Україні. Діяльність декабристів в Україні. Пропаганда вільнолюбних ідей у навчальних закладах. Польське повстання 1830-1831 рр. та Україна.

Кирило-Мефодіївське братство. Національна ідея в суспільно-політичному русі першої половини XIX ст. Утворення і склад Кирило-Мефодіївського братства. "Книга буття українського народу" і "Статут слов'янського братства Св.Кирила і Мефодія". Вплив діяльності кирило-мефодіївців на розвиток українського національного руху.

Соціально-економічне становище та антикріпосницька боротьба на західноукраїнських землях у складі Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний устрій та населення західноукраїнських земель. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Реформи Марії-Терези та Йосифа II, їхня роль у розвитку економічного й суспільного життя Галичини та Буковини. Стан господарства і характер економічних відносин. Рух опришків. Селянські виступи в Галичині, на Буковині, в Закарпатті ("холерні бунти").

Українське національне відродження в західноукраїнських землях наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Пробудження національного життя. Поширення української національної ідеї в середовищі греко-католицьких священників. Поширення ідеї Просвітництва. "Руська трійця". Альманах "Русалка Дністрова".

Революція 1848-1849 рр. в Австрійській імперії та український національно-визвольний рух. Розгортання революційних подій в Австрійській імперії. Скасування

кріпосницької залежності селян і панщини. Пожвавлення культурно-освітнього руху. Вихід першої української газети "Зоря Галицька". Зародження українсько-польського протистояння в Галичині. Головна Руська Рада. "Галицько-руська матиця". "Руський собор". Українці у першому парламенті Австро-Угорщини. Революційні події на Буковині та в Закарпатті. Селянське повстання під проводом Л.Кобилиці. Львівське збройне повстання 1848 р. Поразка революції в Австрії. Придушення селянського руху.

14. Українська культура в першій половині XIX ст.

Освіта. Наука. Відкриття університетів (Київ, Харків), ліцеїв та гімназій. М.Маркевич, М.Костомаров, М.Максимович, Т.Осиповський, М.Остроградський, І.Срезневський. Література і фольклор. Т.Шевченко, І.Котляревський, П.Куліш, Г.Квітка-Основ'яненко, П.Гулак-Артемівський, С.Гребінка. Кобзарі, бандуристи, лірники. Розвиток культури на західноукраїнських землях. М.Левицький, І.Могильницький, О.Духнович та ін. Українське мистецтво. Живопис.

15. Україна в другій половині XIX ст.

Скасування кріпосного права в Наддніпрянській Україні. Реформи адміністративно-політичного управління 60-70-х років XIX ст. Особливості економічного розвитку українських земель напередодні селянської реформи 1861 р. Суспільний рух за проведення реформи. Основні законодавчі акти реформи. Особливості і наслідки реформи в Україні. Реформи адміністративно-політичного управління: судова, земська, міського самоврядування, військова, шкільна, фінансова, цензурна та їх проведення в Україні. Вплив реформ 60-70-х років на соціально-економічний розвиток і політичне становище в Україні.

Економічний розвиток українських земель у 60-70-х роках XIX ст. Наддніпрянська Україна. Економічна політика російського царизму в Наддніпрянській Україні в пореформений період. Особливості й перебіг промислового перевороту. Міста. Торгівля. Розширення внутрішнього ринку.

Аграрні відносини в Наддніпрянській Україні. Залишки кріпацтва. Поєднання відробіткової та вільнонайманої систем. Розвиток товарного виробництва. Застосування техніки у сільському господарстві. Спеціалізація районів сільськогосподарського виробництва. "Цукрова революція". Підприємці Терещенки. Товарне хліборобство та поширення українських сортів злакових в Російській імперії. Поширення вільнонайманої праці. Розшарування селянства.

Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорщини. Особливості економічного життя Галичини, Буковини і Закарпаття. Формування фабрично-заводської промисловості на західноукраїнських землях. Провідні галузі промисловості. Розвиток сільського господарства Східної Галичини, Буковини і Закарпаття. Початок трудової еміграції. Зародження українського кооперативного руху.

Суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX ст. Національна політика російського царизму щодо України. "Хлопоманство". Польське повстання 1863-1864 рр. і Україна. Виникнення громад та їхня культурно-освітня діяльність наприкінці 50-х – на початку 60-х років. Валуєвський циркуляр 1863 р. Відновлення громадського руху на початку 70-х років. Емський указ 1876 р. та переслідування українофілів. Діяльність М.Драгоманова. Молоді громади. Братство тарасівців, Розвиток народницького руху в Україні. Народницькі гуртки в Україні. "Київська комуна", "Ходіння в народ" (1874 р.), "Чигиринська змова". Розгром і занепад народництва.

Піднесення національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст. Суспільно-політичний рух після революції 1848-1849 рр. Москвофіли. Зародження національної течії в суспільному русі. Розгортання руху народовців у Галичині, на Буковині та в Закарпатті. Періодичні видання народовців, Заснування й діяльність культурно-освітнього товариства "Просвіта" і Літературного товариства ім. Т.Шевченка (з 1892 р. – Наукове товариство ім. Т.Шевченка й Радикальний рух у Галичині. Народна рада. Виникнення й діяльність Радикальна партії. Проголошення ідеї політичної незалежності України. Наукова і

політичні діяльність М.Грушевського в Галичині. Утворення УНДП та УСДП. Робітничий селянський рух на західноукраїнських землях.

16. Українська культура у другій половині XIX ст.

Політика русифікації. Освіта і наука. Доля недільних шкіл в Наддніпрянській Україні. Діяльність у Галичині освітнього товариства "Просвіта". Відкриття нових вищих навчальних закладів. Відкриття кафедри історії України у Львівському університеті. Література. Творчість І.Франка, П.Грабовського, П.Мирного. Становлення національного театру. М.Кропивницький, М.Старицький, І.Карпенко-Карий (Тобілевич). Перша українська професійна трупа: М.Заньковецька, М.Садовський. Архітектура. Живопис. Музика. М.Лисенко. Народження і поширення гімну "Ще не вмерла Україна".

17. Україна на початку XX ст.

Економічна криза 1900-1903 рр. Посилення концентрації виробництва і створення монополістичних об'єднань. Розвиток сільського господарства. Посилення міграції українських селян. Створення Сільськогосподарських і реалістичних спілок (артілей). Індустріалізація українських степових регіонів. Економічна криза 1900-1903 рр. та її прояви в Україні. Становище населення. Наростання робітничого і селянського руху. Студентські виступи.

Розвиток українського національного руху. М.Міхновський. Земсько-ліберальна опозиція царизму. Зародження українського націоналістичного руху. Поширення марксизму в Україні. Створення українських політичних партій; РУП, "Спілка", УДП, УРП. Самостійницька та автономістська течії в тогочасній українській політичній думці. Загальноросійські політичні партії в Україні.

Характер економіки західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської Імперії. Поглиблення соціального розшарування селянства. Економічне і політичне становище українського населення. Національне життя. Розвиток кооперативного руху.

Наростання національного руху в західноукраїнських землях. Цілі боротьби українців Галичини. Взаємини з представниками інших народів. Діяльність національних і спортивно-фізкультурних організацій "Соколів" і "Січей". Митрополит А.Шептицький та його роль у піднесенні національного життя в західноукраїнських землях.

Україна в роки революції 1905-1907 рр. Передумови революції. Революційний рух в Україні весною і влітку 1905 р. Виникнення рад робітничих депутатів і створення профспілок. Розгортання селянського руху. Революційні виступи в армії та на флоті. Збройні повстання в Харкові, Олександрівську і в Донбасі. Каральні експедиції в Україні. Піднесення українського національного руху та Поступки царизму українству. Початок процесу українізації шкільної освіти в Україні, заснування кафедр українознавства у вищих навчальних закладах. Поява масових українських періодичних видань. Гуртки "Просвіти". Боротьба української громади в І та II Державних думах Росії за автономію України та українізацію освіти.

Україна в 1907-1910 роках. Земельна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну. Посилення національного гніту. Насадження ідеології російського великодержавного шовінізму. Ставлення всеросійських політичних партій до українського питання. Заборона використання української мови в навчальних закладах і адміністративних установах. Закриття "Просвіт", інших українських громадських установ. Створення Товариства українських поступовців (ТУП). Столипінський циркуляр (1910 р.). Справа Бейліса.

18. Українська культура й духовне життя народу на початку XX ст.

Освіта. Література. О.Олесь, В.Винниченко, М.Коцюбинський, В.Стефаник. Наука. М.Грушевський, О.Єфименко, Д.Вагалій, Б.Грінченко, А.Кримський, Ф.Вовк. Видатні вчені-природознавці: С.Навалишин, В.Липський, Л.Симиренко, Д.Заболотний, М.Курако, І.Пуллоу. Розвиток авіації. Архітектура. Музика. М.Лисенко, К.Стеценко, М.Леонтович. Живопис. Церковне життя. Роль Української греко-католицької церкви в піднесенні національної свідомості населення Західної України.

19. Україна в Першій світовій війні

Українські землі напередодні війни. Плани щодо України Антанти і Троїстого союзу. Хід військових дій на території України в 1914-1916 рр. Господарська розруха. Окупація російськими військами Галичини і Північної Буковини. Українські січові стрільці. Боротьба за автономію та самостійність України на фронті та в тилу. Союз визволення України, його політична платформа і практична діяльність.

20. Українська революція

Початок української революції. Україна напередодні 1917 р. Початок революції. Утворення Української Центральної Ради, її керівництво, партійний склад і політична програма. М.Грушевський. Початок українізації армії. Поява "Вільного козацтва".

Проголошення автономії України. Наростання політичної боротьби в Україні у липні-жовтні 1917 р. Політичні партії в боротьбі за вплив на населення. Український Національний Конгрес і перевибори складу Центральної Ради. II Всеукраїнський військовий з'їзд. I Універсал Центральної Ради. Утворення Генерального секретаріату. В.Винниченко. II Універсал Центральної Ради. Збройний виступ самостійників та їхня поразка. "Тимчасова інструкція генеральному секретаріату Тимчасового уряду на Україні". Послаблення позицій Центральної Ради. Здобутки і прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі та соціальній політиці. Корнілівський заколот і Україна. Більшовизація рад. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом. "Демократична нарада" і позиція Центральної Ради. З'їзд народів Росії у Києві.

Проголошення Української Народної Республіки. Підсумки виборів до Установчих зборів. Тактика більшовиків в Україні. Встановлення контролю Центральної Ради над Києвом. III Універсал і проголошення Української Народної Республіки. Досягнення і невдачі Центральної Ради у внутрішній та зовнішній політиці.

21. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР

Прихід до влади в Росії більшовиків та вплив цієї події на Україну. Поваленні влади Тимчасового уряду в Україні, загострення боротьби за владу між Центральною Радою та більшовиками. I Всеукраїнський з'їзд Рад у Києві. Ультиматум російського Раднаркому та початок війни більшовиків з Центральною Радою. Проголошення у Харкові радянської влади. Похід більшовицьких військ на Київ. Бій під Крутами. Повстання робітників заводу "Арсенал". Початок переговорів у Бресті Литовську. Визнання державами німецько-австрійського блоку УНР. Мирний договір УНР у Брест-Литовську. IV Універсал Центральної Ради та проголошення незалежності УНР. Перша спроба радянської України. Регіональні "республіки"! Ставлення населення до політичних сил в Україні.

22. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності у 1918-1920 рр.

Українська Держава. Вступ німецько-австрійських військ до України. Конфлікт Центральної Ради з німецько-австрійською адміністрацією і консервативними колами України. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот 29 квітня 1918 р. Причини падіння Центральної Ради. Гетьман П.Скоропадський і його уряд. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Ставлення політичних партій до гетьманського режиму. Селянські повстання влітку і восени 1918 р. Н.Махно. Анулювання РСФРР Брестського миру та наслідки цієї акції для України.

Директорія УНР. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Політичний кураї Директорії. С.Петлюра. Трудовий конгрес. Отаманщина. Більшовицька агресія проти УНР. Війська Антанти на півдні України. Розклад Армії УНР. Посилення війни радянської Росії з УНР. Причини поразки Директорії.

Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Проголошення ЗУНР. Є.Петрушевич. Організація держави на західноукраїнських землях. "Злука" УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-український конфлікт. Створення Української Галицької Армії. Наступ польських військ і відхід українським армії до Збруча. Дипломатична діяльність ЗУНР. Причини поразки ЗУНР. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами.

Україна у 1919 році. Формування більшовицького режиму в Україні. Х.Раковський. Політичний курс більшовиків в Україні у 1919 р. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура, її суть. Селянські виступи. Становище українських партій. Наступ білогвардійців в Україні. Контрнаступ об'єднаних українських армій. Поразка армії УНР. Перший зимовий похід армії УНР. Денікінський режим. Боротьба проти білогвардійців у підпіллі. Контрнаступ радянських військ, і поразка денікінців.

Україна у 1920 році. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УСРР. Всеукраїньком. Вибори до рад. Відновлення політики "воєнного комунізму" в економіці та в суспільному житті. Напрями комуністичного руху в Україні (КП(б)У, УКП(б), УКП). Варшавська угода та її наслідки. Більшовицько-польська війна і Україна., Варшавська угода між УНР і Польщею. Наступ польсько-українських військ і взяття Києва. Польський режим і ставлення до нього населення. Відступ польсько-українських військ. Поразка радянської армії під Варшавою. Ризький мир. Другий Зимовий похід військ УНР. Закінчення боротьби регулярних українських військ за незалежність України. Розгром військ Врангеля і махновців. Початок наступу військ Врангеля. Україна у планах Врангеля. Більшовицький контрнаступ. Поразка врангелівців. Терор у Криму. Розгром махновського руху.

23. Культура і духовне життя в Україні у 1917-1920 рр.

Чинники розвитку культури в 1917-1920 рр. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Українська школа в період Центральної Ради та Директорії. Освітня політика більшовиків. Наука. Відкриття Української академії наук (УАН) і національних університетів за Української Держави. В.Вернадський. Нові тенденції в розвитку культури. Література. Театральне, музичне і хорове мистецтво та їх кращі представники. Українська академія мистецтв. Радянський план монументальної пропаганди і початок його виконання. Ставлення більшовиків до старовини.

24. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1920-1928 рр.)

Україна наприкінці 1920-го – на початку 30-х років. Внутрішнє і міжнародне становище. Політична криза на початку 1921 р. Неп і особливості його впровадження в Україні. Причини і масштаби голоду 1921-1922 рр. в Україні. Діяльність радянських і зарубіжних організацій допомоги голодуючим. Радянська держава і церква.

Входження УСРР до складу Радянського Союзу. Договори між РСФРР і УСРР 1920-1921 рр. Державний статус України в 1921-1922 рр. Юридичне оформлення СРСР. Статус України у складі СРСР. Ставлення політичних сил і населення України до її членства в СРСР.

Культура і духовне життя в роки непу. Політика більшовиків на царині культури. "Українізація" (коренізація). Г.Гринько, О.Шумський, М.Скрипник. Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір "українізації". Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Література і мистецтво. Українське національне відродження в літературі та його провідники. Літературно-художні об'єднання в Україні. Літературна дискусія 1925-1928 рр. М.Хвильовий. Образотворче мистецтво. Кінематограф. О.Довженко. Релігійне життя в Україні. Виникнення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

25. Радянська Україна у 1928-1939 рр.

Сталінська індустріалізація України. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивно-планове господарювання. Результати перших п'ятирічок. Матеріальне становище населення. Промисловість Радянської України напередодні Другої світової війни. Примусова колективізація і "розкуркулювання" в Україні. Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. Зміна ставлення радянської держави до заможного селянства. "Ліквідація куркульства як класу". Масштаби "розкуркулення" і доля "розкуркулених" селян.

Голодомор. 1932-1933 рр. в Україні. Причини й передумови голодомору. Початок голоду. "Закон про п'ять колосків". Посилення "хлібозаготівель" та їх суть. Комісія В.Молотова

в Україні. Масштаби смертності населення. Наслідки голодомору. Завершення колективізації. Сільське господарство Радянської України напередодні Другої світової війни.

Громадсько-політичне, духовне й культурне життя. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 р. Судові процеси. "Шахтинська справа" і "Спілка визволення України". Масові репресії та їх жертви. Становище в галузі освіти. Наука. Діяльність Академії Наук України. Видатні досягнення українських учених. Труднощі в розвитку науки. Художня література і мистецтво. "Розстріляне відродження" Театральне мистецтво. Доля кобзарства і лірництва. Церковна політика. Ліквідація УАПЦ. Закриття і нищення храмів, культового майна і споруд.

26. Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.

Українські землі в складі Польщі. Правовий статус Східної Галичини. Становище українських північно-західних земель (Волинь, Полісся, Підляшшя) і українського населення. Характер промисловості. Спроби українців створити економічну протигагу іноземному капіталові. Українська кооперація. Аграрні відносини і характер аграрних реформ. Стосунки українців з представниками інших народів. Створення УВО та її діяльність. "Пацифікація".

Українські політичні партії в Західній Україні. Політичні партії у Східній Галичині. Українське національно-демократичне об'єднання, Радикальна партія, КПЗУ. Утворення і діяльність ОУН. Є.Кошовий. С.Бандера. Інтегральний націоналізм. Д.Донцов. Український монархізм. В.Липинський.

Українські землі у складі Румунії. Поглинання українських земель Румунією. Характер політики румунського уряду щодо українців. Татарбунарське повстання. Політичні партії на українських землях. Українська національна партія. Діяльність радикальних націоналістичних груп.

Закарпаття у складі Чехословаччини. Вхідження Закарпаття до складу Чехословаччини. Український національно-культурний рух. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русофільство. Русинство. Українофільська течія. Надання автономії Карпатській Україні. Створення Карпатської Січі. Проголошення незалежності Карпатської України. А.Волошин. Вторгнення угорських військ у Закарпаття. Опір українців.

27. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Пакт Молотова-Ріббентропа та його роль у розв'язанні Другої світової війни. Західноукраїнські землі у контексті радянсько-німецьких договорів 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України; включення останньої до складу СРСР і возз'єднання з УРСР. Вхідження Бессарабії та Північної Буковини до СРСР. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Радянізація західних областей України та опір населення. Репресивні акції Радянської влади в краї.

Окупація України військами Німеччини та її союзників. Напад Німеччини на СРСР. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної Армії. Мобілізаційні заходи 1941 р. в Україні. Евакуація з України в східні райони СРСР. Оборонні бої влітку – восени 1941 р. Оборона Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Одеси і Севастополя. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні;

Нацистський окупаційний режим в Україні у 1941-1944 рр. Розчленування України. План "Ост". Нацистський "новий порядок". Злочинна політика окупаційної влади. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Культурне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Рух антинацистського опору в Україні. Розгортання руху опору та його дві течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. "Акт проголошення відновлення Української держави" 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. О.Теліга, О.Ольжич та ін. Створення Української повстанської армії (УПА).

Початок розгрому загарбників в Україні (1943 р.). Перемога Червоної Армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Продовження наступу на

Лівобережжі. Визволення Донбасу. Форсування Дніпра радянськими військами. Визволення Києва. Особливості мобілізації 1942-1943 рр. Діяльність радянських партизанів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА. Стосунки між радянськими та польськими партизанами.

Україна наприкінці Великої Вітчизняної війни (1944-1945 рр.). Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен та ін. Завершення вигнання окупантів з України. Радянські партизани в завершальних операціях війни і ОУН-УПА. Становище в західних областях України.

28. Внесок українського народу в розгром нацистської Німеччини та її сателітів

Внесок працівників тилу України в перемогу над ворогом. Героїчна праця людей на промислових підприємствах і в колгоспах. Евакуйовані підприємства в тилу. Праця на військових підприємствах. Праця дітей. Внесок українських вчених, письменників, акторів, художників, кінематографістів, журналістів у досягнення перемоги. Діяльність евакуйованих вузів у радянському тилу.

Втрати мирного населення на окупованих територіях. Загибель людей у концтаборах і масових розстрілах. Вивезення населення. Допомога населення окупованих територій партизанам і каральні акції нацистів. Дитячі концтабори.

Військові втрати України у війні. Боротьба українців проти загарбників у лавах Червоної Армії. Боротьба українців проти загарбників у партизанських загонах і підпіллі. Боротьба українців проти нацистів у складі європейського Руху Опору. Втрати України у Другій світовій війні.

29. Післявоєнна відбудова господарства і розвиток України в 1944 – середині 50-х років

Україна в період повоєнної відбудови. Адміністративно-територіальні зміни і повоєнне формування кордонів України. Внутрішньополітичне та економічне становище України. УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій. Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови промисловості. Голод 1946-1947 рр., його причини, масштаби й наслідки. Матеріальне становище населення. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Радянизація західних областей України в 1944 – поч. 50-х рр. Відновлення радянської влади в західних областях України. Масові репресії та депортації населення. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Доля Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Рух опору тоталітарній системі на західноукраїнських землях. Боротьба ОУН-УПА. Р.Шухевич (Тарас Чупринка). Операція "Вісла" та її наслідки.

Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – поч. 50-х рр. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання дітей. Наука. Розгром генетики. Лисенківщина в Україні. Розвиток літератури і мистецтва. Становище письменників, діячів образотворчого мистецтва, істориків. Боротьба влади з "космополітизмом".

30. Завершення формування території України після Другої світової війни

Злиття Закарпатської України з УРСР у червні 1945 р. Нові кордони між СРСР і Угорщиною та Чехословаччиною. Підписання у серпні 1945 р. радянсько-польського договору про польсько-український кордон. Радянсько-румунська угода від 10 лютого 1947 р. Передача півострова Крим зі складу Росії Україні у 1954 р. – завершення об'єднання українських етнічних земель.

31. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)

Україна на початку 50-х років. Внутрішньополітичне становище України на початку 50-х років. Початок десталінізації в Україні. Пропагандистська кампанія до 300-річчя Переяславської ради. Постанова Верховної Ради СРСР про передачу Криму до складу Української РСР у 1954 р. Стан промисловості. Укрупнення колгоспів.

Спроби лібералізації суспільно-політичного життя в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичних реабілітацій. Наростання опору десталінізації з боку сталінських

сил. Масштаби демократизації державного життя. Ставлення в суспільстві до діяльності М.Хрущова. Робітничі виступи. Позиція вищого партійного керівництва України при усуненні М.Хрущова від влади. Л.Брежнев і Україна.

Стан економіки України наприкінці 50-х – у першій половині 60-х років. Раднаргоспи та їхній вплив на економічний розвиток України. Посилення гігантоманії в індустрії. Розвиток машинобудування. Стан легкої та харчової промисловості. Аграрна політика наприкінці 50-х – у першій половині 60-х років. Обмеження індивідуальної трудової діяльності селянства. Рівень життя населення. Стан Продовольчого і товарного забезпечення.

Культура і духовне життя в Україні за часів хрущовської "відлиги". Ідеологізація культурного життя. Курс на "зближення і злиття націй". Посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні. Розвиток кібернетики. Стан суспільних наук. Початок десталінізації та пожвавлення літературно-мистецького життя. "Відлига" в українській літературі. "Шестидесятники". В.Симоненко, Є.Сверстюк, І.Світличний, М.Вінграновський, І.Драч та ін. Стаття І.Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?". "Проробки" і критика в пресі представників творчої інтелігенції. Музичне мистецтво. Живопис, архітектура, театр.

Зародження українського правозахисного руху та громадянського опору. Причини появи та особливості дисидентського руху в Україні. "Відкритий лист до ООН" політв'язнів мордовських таборів у 1955 р. Період 1953-1959 рр.: виникнення Українського національного комітету (УНК), Українського національного фронту (УНФ), Об'єднаної партії визволення України та ін. Виникнення у 1958 і. Української робітничо-селянської спілки та її програма. Л.Лук'яненко. Судові процеси над дисидентами.

32. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)

Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини в СРСР. Неосталінізм. Діяльність в Україні П.Шелеста і усунення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В.Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Відносини керівництва України з союзним центром.

Наростання економічної кризи. Особливості індустріального розвитку України. Індустріальна гігантоманія. Посилення бюрократичного централізму. Свободі дій союзних відомств в Україні. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК). Стан колгоспно-радгоспної системи. Міграції сільського населення до міста.

Перетворення України в зону екологічного лиха. Наслідки зосередження індустріального потенціалу СРСР на території України. Екстенсивне ведення сільського господарства і промисловості. Забруднення атмосфери у містах – промислових гігантах. Пересихання річок і зневоднення ґрунтів Полісся. Розширення посівних площі активізація ерозійних процесів. Реалізація проектів по зрошуванню півдня України та Криму. Атомні електростанції; низька якість проектування, виготовлення і обслуговування. Зростання кількості, онкологічних та інших важких захворювань, особливо серед дітей, внаслідок байдужого ставлення керівництва Радянського Союзу і республіки до екології.

Зміни в демографічному та соціальному складі населення України в 1960-1980-х рр. Сповільнення темпів зростання населення і його причини. Широке залучення жіночої праці до суспільного виробництва. Показник старіння населення. Зменшення частки сільського населення і фактори, які до цього призводили. Зростанні чисельності робітничого класу та інтелігенції. Національний склад населення і неухильне зменшення питомої ваги українців.

Життєвий рівень населення. Стан забезпеченості товарами і послугами радянських людей у 1970-1980-х роках. Житлове будівництво. Стан медичного обслуговування. Привілейоване становище партійно-державної номенклатури. Наростання кризових явищ у культурі. Русифікаторський наступ тоталітарної держави на духовність українського народу. Становище у сфері культури. Освіта. Поглиблення ідеологізації та денационалізації навчального процесу. Стан науки та її вплив на виробництво. Умови розвитку літератури і мистецтва. Панування офіціозу і соціалістичного реалізму. Антитоталітарні тенденції в українській літературі, Становище українських письменників. Суперечливі тенденції в мистецькому житті.

Театр. Русифікація театрального мистецтва. Пісенна творчість. Українське "поетичне кіно". Скульптура. Живопис. Провідні тенденції в розвитку скульптури.

Опозиційний рух. Причини активізації опозиційного руху. Вереснева демонстрація в київському кінотеатрі "Україна" 1965 р. Форми діяльності дисидентів. Найвидатніші представники дисидентського руху в Україні. Репресії проти правозахисників. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 1970-х – на початку 1980-х років.

33. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Суспільно-політичне життя України у 1980-і роки. Зміни у вищому партійно-державному керівництві після смерті Л.Брежнєва. М.Горбачов. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя та економіки у період проголошеної М.Горбачовим "перебудови". Невдача спроб реформування СРСР. Політика керівництва України в період "перебудови".

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 1980-х років. Характер економічної політики. Погіршення економічних показників. Становище в сільському господарстві. Продовольча криза 1989-1990 рр. та її чинники. Скорочення обсягів виробництва. Зменшення національного доходу України. Формування економічних передумов розпаду СРСР.

Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Вибух 26 квітня 1986 р. Причина найбільшої в історії людства атомної катастрофи. Радіоактивне забруднення території України, Білорусії, Росії. Виселення близько 135 тис. чоловік з радіоактивних зон. Вилучення близько 190 тис. га земель з сільського господарства. Брехливість офіційної пропаганди. Чорнобильська катастрофа – лихо всього людства.

Зростання політичної активності суспільства. "Гласність" і повернення народів правди про минуле України. Мітинги й демонстрації. Нові громадські об'єднання. Відновлення Української Гельсінської спілки. Політклуби. Створення Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка. Історико-просвітнє товариство "Меморіал". Початок формування Народного руху України. Закон Української РСР "Про мови".

Початок формування багатопартійності в Україні. Виникнення нових політичних партій. Криза в Компартії України. Виникнення "демократичної платформи" в КПУ.

Проголошення незалежності України. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Політична конфронтація восени 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 р. та акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Заборона діяльності Компартії України 26 серпня 1991 р. Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Символіка України. Припинення існування СРСР. Історичне значення відновлення незалежності України.

34. Україна на етапі розбудови незалежності

Розгортання державотворчих процесів. Становлення владних структур. Особливості трансформації Верховної Ради УРСР у вищий законодавчий орган незалежної України. Виконавча влада. Судова влада. Воєнна доктрина України. Перегрупування партійно-політичних сил. Партійне життя. Економічні проблеми країни. Труднощі формування національної економіки і прорахунки в її реформуванні. Стан виробництва промислової та сільськогосподарської продукції. Проблема утвердження приватної власності на землю. Становлення національної фінансової системи. Запровадження гривні.

Становище в соціальній сфері. Зміни в чисельності та соціальному складі населення. Безробіття. Падіння життєвого рівня населення. Міжнародні відносини. Права національних меншин в Україні.

Зовнішня політика незалежної України. Визнання України міжнародним співтовариством. Основні напрямки зовнішньої політики незалежної України. Участь України в загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Вступ України до Ради Європи.

Відносини України з сусідніми державами. Міжнародні торговельні, економічні, культурні та спортивні зв'язки України.

Політичне життя 1993-2000 рр. Вибори 1994 р. до Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування; їх наслідки. Новий Президент України. Діяльність Верховної Ради України XIII скликання (1994-1998 рр.) та Президента України. Прийняття Конституції України. Виборча система України. Результати виборів до Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування у 1998 р.

Вибори Президента України у 1999 р., їх особливості та історичне значення.

Нові тенденції в культурному та духовному житті. Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній сфері. Процес національного відродження. Труднощі розвитку культури. Освіта. Необхідність демократизації освіти. Закон України "Про освіту". Програма "Освіта" ("Україна XXI століття"). Розширення сфери вживання української мови. Навчальні заклади нового типу. Зміни в характері діяльності вищої школи. Художня творчість. Утвердження багатоманітності в літературно-мистецькому процесі. Повернені імена. Релігійне життя в Україні. Реалізація в Україні принципу свободи совісті.

35. Ситуація в Україні на початку XXI ст.

«Помаранчева» революція: причини, суть і значення. Суспільно-політична динаміка життя українського суспільства у 2005-2007 рр. Політична криза в Україні 2007-2009 рр.

Суперечливі процеси в соціально-економічному житті України в 2005-2010 рр. Соціальна політика. Роль наукового фактора в економічному житті. Екологічна політика.

Обрання Президентом України Віктора Януковича. Початок реалізації програми по виходу України з політичної і економічної кризи.

Україна в 2010-2014 рр. Революція «Гідності».

Всесвітня історія XX ст.

1. Світ на початку XX ст.

Визначальні тенденції світового розвитку на початку XX ст. Економічний, технічний, інтелектуальний прогрес, соціальні та національно-визвольні рухи, революції, світова війна, розпад імперій, встановлення тоталітарних режимів у ряді країн світу, протистояння демократії й тоталітаризму. Періодизація світового розвитку у першій половині XX ст.

Завершення формування індустріального суспільства у провідних країнах світу. Особливості соціально-економічного розвитку провідних країн світу (США, Англії, Франції, Німеччини, Росії та Японії) на початку XX ст. Державний устрій та політичні системи США, Англії, Франції, Німеччини, Росії та Японії. Основні ідейно-політичні течії в суспільному житті США та Європи.

2. Національно-визвольна боротьба народів світу та міжнародні відносини на початку XX ст.

Національно-визвольна боротьба народів світу. Національно-визвольний рух народів Індії та Китаю. Революції в Ірані та Туреччині. Виникнення незалежних держав на Балканах. Мексиканська революція 1910-1917 рр. Особливості національно-визвольного руху в Африці.

Міжнародні відносини на початку XX ст. Посилення англо-німецьких протиріч. Створення Троїстого блоку та Антанти. Міжнародні кризи та конфлікти на початку XX ст. Гонка озброєнь.

3. Розвиток культури на початку XX ст.

Найважливіші досягнення науки. Радіотехніка, хімія та атомна фізика: Е.Резерфорд, Н.Бор, А.Ейнштейн. Розвиток генетики: Т.Морган, А.Вайсман. З.Фрейд.

Література і мистецтво. Ідеї гуманізму у творчості Е.Золя, Гі де Мопасана О.Уайльда, Л.Толстого, Ф.Достоевського та ін. Реалістичне мистецтво. Модерністські течії. Імпресіоністи. Ренуар, К.Моне, Й.Сезан, Ван Гог, П.Гоген, І.Репін, Б.Суриков та ін. Модернізм в архітектурі та музиці.

4. Перша світова війна 1914-1918рр.

Початок Першої світової війни 1914 р. Липнева криза 1914 р. у міжнародних відносинах. Австро-сербський конфлікт. Вступ у війну Німеччини, Австро-Угорщини, Росії, Франції, Англії. Стратегічні плани противників. План Шліффена та його крах. Бойові дії на Балканах та на Кавказі.

Кампанії 1915-1916 рр. Брусиловський прорив. Австро-німецький наступ на сході. Невдача військ Антанти у Дарданеллах. Вступ у війну Італії. Бойові дії 1916 р. Верденська битва. Контрнаступ військ Антанти на р.Соммію. Підводна війна.

Події 1917-1918 рр. Вплив революції в Росії на хід війни. Вступ у війну США. Воєнні дії на Західному фронті. Поразки російських військ. Антивоєнні виступи. Революційні події в Німеччині та розпад Австро-Угорщини. Закінчення війни. Комп'єнське перемир'я. Поразка Німеччини та її союзників. Масштаби втрат і руйнувань.

5. Облаштування повоєнного світу

Паризька мирна конференція 1919 р. Наміри головних держав-переможниць на конференції. "Українське питання" на конференції. Версальський договір з Німеччиною. Утворення Ліги Націй. Мирні договори 1919-1920 рр. з Австрією, Угорщиною, Болгарією і Туреччиною. Проблема досконалості Версальської системи договорів.

Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Міждержавні суперечності на Далекому Сході й у зоні Тихого океану. Скликання Вашингтонської конференції та її головні рішення. Завершення складання Версальсько-Вашингтонської системи, її сильні та слабкі сторони.

Спроби перегляду повоєнних договорів у 1920-х роках. Невдоволеність переможених країн повоєнним розподілом територій і сфер впливу. Генуезька конференція 1922 р. Радянсько-німецький договір у Рапалло й початок зближення між двома країнами. Найголовніші постанови Гаазької, Лозанської та Локарнської конференцій. Наслідки реалізації планів Дауеса (1924 р.) та Юнга (1928 р.). Значення пакту Бріана-Келлога (1928 р.).

6. Суспільно-політичні рухи

Лібералізм та консерватизм. Їх пріоритети і соціальна база.

Комуністичний рух. Утворення, цілі й тактика комуністичних партій. Комінтерн. Стосунки компартії з соціал-демократією.

Фашизм і націонал-соціалізм (нацизм). Походження, ідейні засади й соціальна база італійського фашизму та німецького націонал-соціалізму.

Національно-визвольний рух. Його форми і методи боротьби.

Робітничий і соціалістичний рухи. Роль профспілок після Першої світової війни. Страйкова боротьба. Соціалістичні та соціал-демократичні партії. Соціалістичний робітничий Інтернаціонал.

7. Індустріальні країни Європи та Америки

Сполучені Штати Америки. Зміна статусу США у світі після Першої світової війни. Період "проспериті" ("процвітання") за президентів-республіканців В.Гардінга та К.Куліджа. "Велика депресія". "Новий курс" Ф.Рузвельта.

Велика Британія. Соціально-економічне становище країни після Першої світової війни. Внутрішня політика кабінету Д.Ллойд Джорджа та консервативних урядів. Правління лейбористів. Особливості британського трейдьюніонізму. Депресія 1929-1933 рр. та її подолання.

Франція. Наслідки Першої світової війни для Франції. Соціальні конфлікти. Країна в період стабілізації (1924-1929 рр.). Лівий блок при владі. Прояви економічної депресії. Прихід до влади і політика уряду Народного фронту. Е.Даладье.

Німеччина. Наслідки поразки у війні. Листопадова революція 1918 р. Веймарська республіка. Встановлення нацистської диктатури. А.Гітлер. Внутрішня політика режиму.

Італія. Наслідки Першої світової війни. Становище населення. Криза італійського парламентаризму й інститутів монархії. Встановлення фашистської диктатури. Б.Муссоліні. "Корпоративна система". Фашизація країни.

Іспанія. Ситуація в Іспанії після Першої світової війни. Диктатура П. де Рівери. Прояви економічної кризи 1929-1933 рр. Революція 1931 р. Уряд Народного фронту. Громадянська війна 1936-1939 рр. Втручання тоталітарних держав у події в Іспанії. Встановлення диктатури Ф.Франко.

8. Країни Центральної і Східної Європи

Польща. Відновлення державної незалежності Польщі. Ю.Пілсудський. Польсько-українське протистояння у Галичині. "Польське питання" на Паризькій мирній конференції. Польсько-більшовицька війна 1920 р. Режим "санації" ("оздоровлення").

Чехословаччина. Утворення Чехословаччини. Визначення кордонів. Включення Закарпаття до складу Чехословаччини. Конституція 1920 р. Внутрішня політика Т.Масарика та Е.Бенеша. "Судетська проблема". Становище українського населення.

Угорщина. Революція 1918 р. Доба радянської республіки. Угорщина за режиму М.Горті.

Румунія. Становище країни після Першої світової війни. Анексія Бессарабії й Буковини. Конституція 1923 р. Внутрішньополітичне становище в Румунії. Встановлення режиму І.Антонеску.

Болгарія. Революційний рух 1918-1919 рр. Політика уряду О.Стамболійського. Червневі та вересневі події 1923 р. Переворот 1934 р. Болгарія у другій половині 30-х років.

Югославія. Утворення Королівства сербів, хорватів і словенців. Видовданська конституція 1921 р. Національне питання. Державні перевороти 1929 та 1941 рр.

Росія – СРСР. Російська революція 1917 р., її причини та початок. Зреченні Миколи II. Утворення Тимчасового уряду та його внутрішня і зовнішня політика, Серпневий заколот військових. Підготовка більшовицького виступу. В.Лєнїн, Л.Троцький та ін. Жовтневі події 1917 р. у Петрограді. Встановлення влади більшовиків. Розгін Установчих зборів. Національно-визвольний рух й утворення незалежних держав. Громадянська війна в Росії; причини, найголовніші події, наслідки. Терору роки громадянської війни. Економічна політика більшовиків у 1917-1920 роках, Нова економічна політика (НЕП). Проголошення СРСР. Й.Сталін. Тоталітарний характер сталінського режиму. Індустріалізація. Колективізація. Суспільно-політичне обставини у 1920-1930-х роках. Масовий терор.

9. Країни Азії, Африки та Латинської Америки

Японія. Наслідки Першої світової війни для Японії. Мілітаризація країни. Соціально-економічне становище населення. Демократичний рух.

Китай. "Рух 4-го травня". Сунь Ятсен. Революційні події 1925-1927 рр. Чан Кайші. Протиборство між гомінданом і комуністами. Визвольна війна народів Китаю проти японської інтервенції.

Індія. Національно-визвольний рух після Першої світової війни. М.Ганді. Рух громадянської непокорності. Ставлення різних політичних сил країни до проблеми деколонізації та майбутнього країни.

Країни Південно-Східної Азії. Національно-визвольний рух в Індокитаї, Бірмі та Індонезії.

Країни Середнього і Близького Сходу. Здобуття незалежності Афганістаном. Іран у міжвоєнний період. Реза-хан. Революція в Туреччині. Атаюрк. Арабський світ. Палестинська проблема.

Країни Африки. Національно-визвольний рух у Північній Африці. Здобутті незалежності Єгиптом. Країни й території Тропічної й Південної Африки.

Країни Латинської Америки. Особливості економічних і політичних процесів у регіоні. Вплив іноземних держав. Протиборство демократичних сил і диктаторських режимів.

10. Розвиток культури. Освіта.

Наука. Техніка. Вдосконалення системи освіти. Найважливіші досягнення науки. Відкриття А.Ейнштейна, Н.Бора, В.Резерфорда, М.Планка, З.Фрейда та ін. Технічний прогрес.

Література. Основні напрямки в розвитку світової літератури. Творчість Р.Тагора, Р.Ролана, А.Франса, Б.Шоу та ін.

Мистецтво. Основні ідеї і напрямки у розвитку мистецтва у першій половині ХХ ст. Реалізм, авангардизм, сюрреалізм тощо. Театр. Кіно. Спорт. Олімпійський рух.

Відмінності в розвитку культури у демократичних та тоталітарних державах.

11. Міжнародні відносини у 1930-х роках

Зовнішньополітичні пріоритети провідних країн світу. Вектори зовнішньої політики США. Загострення англо-німецьких і англо-японських суперечностей. Зовнішня політика Франції. Франко-німецькі відносини. Відмова Німеччини від дотримання статей Версальського договору. Експансіоністські претензії Італії. Зовнішньополітична доктрина СРСР. Радянсько-французький та радянсько-чехословацький пакти 1915 р. Зовнішня політика Польщі.

Виникнення двох воєнних вогнищ війни. Зростання агресивності Японії, загарбання нею Північно-Східного Китаю. Підготовка Німеччини та Італії до війни. Діяльність Ліги в умовах наростання воєнної небезпеки.

Консолідація сил агресії. Напад Італії на Ефіопію. Вторгнення Японії до Центрального Китаю. Вісь Берлін – Рим – Токіо – Політика "умиротворення" агресорів. Захоплення Німеччиною Австрії. Мюнхенська угода й розчленування Чехословаччини.

Переддень війни. Ліквідація чехословацької держави. Німецькі претензії до Литви і Польщі. Радянсько-німецьке зближення, Англо-франко-радянські переговори 1939 р. Радянсько-німецький пакт від 23 серпня 1939 р, та таємний додатковий протокол до нього. Вплив угоди на подальший розвиток подій у світі.

12. Друга світова війна (1939-1945 рр.)

Початок війни. Події 1939 – червня 1941 рр. Причини, характер та періодизація Другої світової війни. Напад Німеччини на Польщу. Вступ Червоної Армії в Західну Україну та Західну Білорусію і приєднання їх до СРСР. Включення до Радянського Союзу Північної Буковини, Бессарабії, Латвії, Литви та Естонії. Радянсько-фінська війна. Загарбання Німеччиною Данії, Норвегії, Бельгії, Голландії. Розгром Франції. Агресія на Балканах.

Воєнні дії у середині 1941-1942 років. "План Барбаросса". Напад Німеччини на СРСР. Створення антигітлерівської коаліції. Перебіг подій на радянсько-німецькому фронті. Напад Японії на Перл-Харбор і початок бойових дій на Тихому океані. Війна в Північній Африці.

Перебіг війни у 1943 році. Сталінградська битва, її наслідки та значення, Розгром німецьких військ на Орловсько-Курській дузі, Висадка англо-американських Військ в Сінлії. Капітуляція Італії. Тегеранська конференція, її рішення та значення,

Окупаційний режим у поневолених країнах, Рух Опору. Нацистський "новий порядок" у Сиропі. Голокост. Рух Опору, його політична орієнтація та форми боротьби. Внутрішнє становище та життя населення у США, Великій Британії, Франції, СРСР.

Воєнні дії в 1944 р. Наступальні операції Червоної Армії, Визволення території СРСР, перенесення воєнних дій у Центральну і Східну Європу, Відкриття Другого фронту в Європі. Успіхи англо-американських військ на Тихому океані та в Європі-Становище у Німеччині та Японії.

Завершення та підсумки війни. Кримська (Ялтинська) конференція. Військова поразка і капітуляція Німеччини. Берлінська (Потсдамська) конференція та її рішення. Розгром Японії. Підсумки та наслідки Другої світової війни.

Світ після Другої світової війни: загальні тенденції. Зміни у світі внаслідок світової війни. Створення ООН. Мирні договори з колишніми союзниками Німеччини у війні. Сан-Франциський договір з Японією. Нюрнберзький і Токійський процеси над військовими злочинцями. "План Маршалла".

Формування постіндустріального суспільства. Ліквідація колоніалізму, створення і розвиток незалежних держав. Нове співвідношення сил у світі внаслідок краху комуністичних режимів у Центральній і Східній Європі та після розпаду СРСР.

13. США і Канада

США у 1945-1960 роках. Зміцнення міжнародного статусу США внаслідок Другої світової війни. Наростання консервативних тенденцій у внутрішньополітичному житті. Особливості економічного розвитку.

США у 1960-1970-х роках. Політика адміністрацій Дж. Кеннеді та Л.Джонсона. (Стан економіки. Карибська криза. Війна в Індокитаї. Рух за громадянські права.). Загострення внутрішньополітичної боротьби у 1970-х роках. Уотергейтська справа. Депресія 1974-1975 рр. Другий етап науково-технічної революції.

США у 1980-1990-х роках. Президентство Р.Рейгана, "Рейганоміка". Зовнішньополітична стратегія. Економічне піднесення 1980-1990-х років. Політичний курс Б.Клінтона. Зростання ролі США у міжнародних відносинах після розпаду СРСР. Українці у США. Українсько-американські відносини.

Канада. Політика Ліберальної та Консервативної партій після Другої світової війни. Проблема Квебеку. Конституційна реформа 1982 р. Соціально-економічний розвиток країни у 80-90-ті роки. Зовнішня політика, встановлення відносин з Україною. Українці у Канаді.

14. Країни Західної Європи

Особливості суспільно-політичного та економічного розвитку країн Західної Європи у 1940-1990-ті роки. План Маршалла та відбудова економіки. Європейська інтеграція.

Велика Британія. Країна в другій половині 1940-1960-х років. Ліквідація Британської колоніальної імперії. Консервативні уряди М.Тетчер і Дж.Мейджора, їх соціально-економічна стратегія. "Тетчеризм". Вибори 1997 р. і прихід до влади лейбористського кабінету Т.Блейра. Зовнішньополітичні пріоритети Великої Британії. Українці у Британії. Українсько-британські відносини.

Франція. Співвідношення політичних сил після визволення. Четверта республіка. Політична боротьба 1940-1950-х рр. П'ята республіка. Ш. де Голль. Травневі події 1968 р. Франція у 70-ті роки. Ф.Міттеран, Ж.Ширак. Зовнішньополітична доктрина Франції. Взаємини Франції з Україною.

Німеччина. Розкол Німеччини на ФРН і НДР. Західнонімецьке "економічне диво". Об'єднання Німеччини. Г.Коль. Економічно-соціальні здобутки і проблеми 90-х років. Німеччина на міжнародній арені. Українсько-німецьке співробітництво.

Італія. Політична боротьба в країні після визволення. Проголошення республіки. Підписання мирного договору. Італійське "економічне диво". Політика лівоцентристських і правоцентристських урядів у 1960-1970-х роках. Наростання політичної нестабільності. Італія у 1980-1990-х роках. Вектори зовнішньої політики. Українсько-італійські відносини.

15. СРСР. Віднови єні та нові незалежні держави

СРСР у 1945-1964 роках. Повоєнна розруха в країні. Відбудова господарства. Суспільно-політичне життя. Смерть Й.Сталіна і боротьба за владу всередині верхівки Компартії.

"Відлига" (1953-1964 рр.). Лібералізація суспільно-політичного життя. М.Хрущов. Спроби економічних реформ. Зміни в зовнішній політиці.

Роки "застою" (1964-1985 рр.). Усунення від влади М.Хрущова. Л.Брежнєв. "Косигінська" реформа та її результати. Падіння темпів економічного розвитку. Суспільно-політичне життя. Дисидентський рух. Зовнішня політика. Війна в Афганістані.

"Перебудова" та розпад СРСР (1985-1991 рр.). Прихід до влади нового партійного керівництва на чолі з М.Горбачовим. Курс на "прискорення" суспільно-політичного розвитку. Політика "гласності". Лібералізація суспільного та культурного життя. Серпневий заколот 1991 р. Розпад СРСР.

Росія в 1991-1996 рр. Перехід до ринкової економіки. Політична криза 1993 р. Взаємини центру та регіонів. Зовнішня політика. Війна в Чечні та її наслідки. Українці в Росії. Українсько-російські відносини.

Відновлені та нові незалежні держави: початок самостійного життя (1991-1998 рр.). Соціально-економічне та політичне становище Прибалтійських країн, Білорусі, Молдови, держав Закавказзя та Центральної Азії. Міжнародні суперечності. Збройні локальні конфлікти. Нові незалежні держави на міжнародній арені, їх відносини з Україною.

16. Країни Центральної та Східної Європи

Встановлення радянського домінування у східноєвропейських країнах. Встановлення комуністичних режимів. "Народна демократія". Відносини всередині радянського блоку. РЕВ і ОВД.

Угорщина. Встановлення комуністичного режиму. Політична боротьба 1953-1956 рр. Революція 1956 р. Режим Я.Кадара. Революційні перетворення 1988-1990 рр. Сучасне становище. Зовнішньополітичні пріоритети. Українці в Угорщині. Українсько-угорські відносини.

Румунія. Ліквідація монархії і встановлення комуністичного режиму після війни. Правління Н.Чаушеску. Революція 1989 р., крах тоталітарного режиму. Нове співвідношення суспільно-політичних сил. Зовнішня політика. Українське населення в Румунії. Українсько-румунські відносини.

Болгарія. Прихід комуністів до влади. Ліквідація монархії. Правління Т.Живкова. Революція 1989 р. Сучасне становище Болгарії. Переорієнтація зовнішньої політики. Українсько-болгарські відносини.

Югославія. Нові південнослов'янські держави. Комуністи при владі у Югославії. Й.Броз Тіто. Конфлікт з СРСР. Курс на розвиток самоврядування. Загострення міжнародних відносин та політичної ситуації в країні. Розпад СФРЮ. Проголошення незалежності югославських республік. Громадянська війна. Українці в південнослов'янських державах.

17. Країни Азії й Африки

Національно-визвольний рух і крах колоніалізму. Особливості розвитку країн Сходу в 1940-1990-і роки. Розпад колоніальної системи. Етапи деколонізації. Шляхи розвитку незалежних держав. Становлення і розвиток нових індустріальних країн Сходу. Труднощі економічного розвитку молодих держав. Міжнародні об'єднання країн Азії та Африки. Відносини України з країнами Азії та Африки.

Японія. Сан-Франциський мирний договір. Японське "економічне диво". Внутрішня та зовнішня політика урядів Ліберально-демократичної партії.

Китай. Проголошення КНР. Культ особи Мао Цзедуна. Соціально-економічні експерименти комуністів Китаю. Смерть Мао Цзедуна і боротьба за владу. Реформи Ден Сяопіна. КНР на міжнародній арені.

Індія. Перемога народів Індії в боротьбі за незалежність. Курс Дж. Неру у внутрішній і зовнішній політиці. Уряд І.Ганді. Розвиток Індії у 1980-1990-х роках. Зовнішня політика. Відносини з Пакистаном.

Країни Південно-Східної Азії. Національно-визвольна боротьба у Французькому Індокитаї. Перемога національних сил Індонезії. Події 30 вересня 1965 р. в Індонезії. Американо-в'єтнамська війна. "Червоні кхмери" у Камбоджі та їхня модель комунізму. Економічний розвиток країн Південно-Східної Азії.

Країни Африки. Здобуття незалежності народами континенту. Крах апартеїду на півдні Африки. Економічний та політичний розвиток країн Африки у 90-х роках. Проблеми "Чорного" континенту.

18. Країни Латинської Америки

Прискорення економічного розвитку латиноамериканських країн під час Другої світової війни і в післявоєнні роки. Нестабільність політичного життя країн регіону: втручання

іноземних держав, військові перевороти, диктаторські режими. Кубинська революція 1959 р. Ф.Кастро. Економічні труднощі 1980-1990-х рр. Ліквідація військово-диктаторських режимів і відновлення конституційного ладу в ряді країн регіону. Інтеграційні процеси в регіоні. Українці в країнах регіону.

19. Міжнародні відносини

Поділ світу на два ворогуючі блоки (друга половина 1940-х – перша половина 1950-х років). Початок "холодної війни". Доктрина Трумена. Протистояння НАТО і Варшавського договору. Перші воєнні сутички. Рух за мир.

Спроби повороту від "холодної війни" до співробітництва (друга половина 1950-х – 1960-і роки). Проблеми роззброєння. Карибська криза. Договір про заборону ядерної зброї. Палестинська проблема. Втручання наддержав у внутрішні справи інших країн. Становлення Руху неприєднання.

Курс на розрядку міжнародної напруженості та його зрив (1970-і – перша половина 1980-х років). Нормалізація відносин ФРН із країнами Центральної і Східної Європи. Радянсько-американські угоди. Нарада з питань безпеки і співробітництва в Європі. Проблеми мирного врегулювання конфліктів на Сході. Радянсько-афганська війна.

Кінець "холодної війни" (друга половина 1980-х – 1990-і роки). Перехід від конфронтації до співробітництва у міжнародній політиці. Америко-радянські угоди. Нова роль центрально- і східноєвропейських держав на міжнародній арені. Проблема врегулювання конфліктних ситуацій у світі. Внесок України у поліпшення загальної атмосфери безпеки у світі.

20. Культура країн зарубіжного світу у другій половині ХХ ст.

Суспільно-політичні і економічні зміни в післявоєнному світі, їх вплив на розвиток культури. Загальна характеристика напрямків розвитку культури у ХХ ст. Проблеми розвитку освіти в зарубіжних країнах. Розвиток освіти в індустріальних державах. Технізація і комп'ютеризація освіти. Проблеми освіти в країнах, що розвиваються і основні шляхи їх вирішення.

Розвиток науки. НТР, наукові відкриття, поява нових галузей наук. Інтеграція науки і виробництва. Загальні тенденції в розвитку науки і найважливіші досягнення в освоєнні космосу, здобутки у галузі фізики, математики, хімії, біології, медицини. Гуманітарні науки, їх розвиток і роль в утвердженні загальнолюдських цінностей. Роль науки у вирішенні глобальних проблем сучасності.

Література. Основні тенденції і напрямки у розвитку літератури зарубіжних країн у повоєнні роки. Провідна тематика творів. Особливості розвитку літератури окремих країн. Лауреати Нобелівської премії в галузі літератури.

Образотворче мистецтво, музика, театр, кіно, архітектура. Основні тенденції в розвитку образотворчого мистецтва, театру, кіно, архітектури. Основні течії в образотворчому мистецтві. Театральне мистецтво, його особливості. Особливості архітектурного будівництва. Досягнення сучасного кіно. Розвиток музичної культури зарубіжних Країн.

Розвиток фізкультури і спорту. Основні тенденції в розвитку фізкультури і спорту в післявоєнному світі: Перехід до цілеспрямованої організації фізкультури і спорту. Фізичне виховання в індустріальних державах і країнах, що розвиваються. Розвиток олімпійського руху.

Світ на межі двох тисячоліть. Загальна характеристика глобальних проблем сучасності (екологічні, військово-політичні, соціально-економічні, етнічні). Міжнародний тероризм. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Початок нового тисячоліття. Загальне загострення глобальних проблем: екологічні катастрофи, військово-політичні конфлікти та протистояння, соціально-економічні кризи. Міжнародний тероризм. Знецінення людського життя.

Методика викладання історії

1. Предмет та завдання курсу методики викладання історії.

Поняття та сутність методики навчання історії. Об'єкт і предмет методики історії як науки. Зв'язок методики навчання історії з іншими науками.

2. Шкільний підручник як найважливіший засіб навчання.

Сучасні цілі та завдання шкільної історичної освіти в Україні. Програми і підручники з історії для загальноосвітньої школи. Методика роботи з підручником на уроці історії

3. Поняття про методи викладання історії.

Проблема методів навчання історії та їх класифікація. Прийоми і засоби навчання історії.

4. Словесні методи викладання історії.

Функції словесних методів навчання історії. Основні види усного викладу історичного матеріалу. Шкільна лекція як метод вивчення історії в школі. Основні вимоги до усного викладання історії.

5. Наочні та практичні методи викладання історії.

Поняття наочного навчання. Класифікація наочності. Методика роботи з речовими пам'ятками і образною наочністю. Методика роботи з умовно-графічною наочністю. Застосування опорних схем та сигналів у навчанні історії.

6. Урок як основна форма навчання історії.

Підходи до класифікації уроку історії. Характеристика основних типів уроків. Методика проведення різних типів та елементів структури уроку. Підготовка вчителя до уроку.

7. Формування історичних знань школярів.

Роль фактів у навчанні історії. Співвідношення фактів та узагальнень. Прийоми і засоби формування історичних уявлень. Шляхи і засоби формування історичних понять. Формування в учнів розуміння закономірностей історичного процесу.

8. Методика формування умінь на уроках історії.

Поняття розвиваючого навчання і його значення у процесі навчання історії. Поняття про вміння в методиці навчання історії. Класифікація умінь. Спеціальні пізнавальні вміння у процесі навчання історії. Методика формування умінь.

9. Методика здійснення міжкурсових і міжпредметних зв'язків.

Поняття інтегрованого навчання у методиці навчання історії. Зв'язок шкільного курсу історії з іншими навчальними предметами. Міжкурсові зв'язки у процесі навчання історії в школі. Методичні прийоми і засоби встановлення міжпредметних зв'язків

10. Способи перевірки та оцінювання результатів навчання історії.

Функції і основні завдання перевірки та оцінки навчальних досягнень школярів з історії. Форми та методика організації перевірки результатів навчання історії. Сучасні підходи до оцінювання рівня навчальних досягнень школярів на уроках історії.

11. Загальні методи викладання та вивчення історії.

Проблемний метод. Цивілізаційний метод. Метод опорних конспектів. Методи узагальнення історичних знань. Хронологія, синхронія, діахронія у вивченні історії.

12. Форми організації навчальної діяльності учнів.

Суть уроку історії. Розповідна лекція та лекція діалогічного характеру. Семінар-дослідження та семінар з елементами дискусії. Гра на уроці історії.

13. Індивідуалізація та диференційність у роботі з учнями.

Проблема вивчення пізнавальних можливостей учнів у методиці викладання історії. Індивідуалізація навчання. Проблема диференційованого підходу до учнів у навчанні історії.

14. Самостійна робота учнів при вивченні історії.

Методи вивчення особистостей. Вивчення фактологічного матеріалу. Навчальна обробка подій. Навчання за допомогою різних типів навчальних текстів. Логічні завдання в роботі учнів. Конспекти і робочі записи.

15. Діагностика успішності учнів.

Функції і види діагностики. Способи вивчення пізнавального інтересу учнів до історії. Тестування в ході діагностики. Рейтингова оцінка знань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Антонович В.Б. Іван Виговський / В.Б. Антонович // Україна. – 1990. - №14. – С.36-45.
2. Антонович В.Б. Петро Дорошенко / В.Б. Антонович // Україна. – 1990. - №33. – С.21-32.
3. Аркас М.М. Історія України – Русі / М.М.Аркас. – К., 1990.
4. Бовуа Д. Шляхтич, кулак і ревізор: Польська шляхта між царизмом та українськими масами (1821-1863) / Д. Бовуа. – К., 1996.
5. Бойко О.Д. Історія України: Посібник / О.Д. Бойко. – К., 1999.
6. Бойко О.Д. Історія України: Посібник / О.Д. Бойко. – К.: Вид. центр “Академія”, 2002.
7. Борисенко В.Й. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. 2-ге вид.: Навч. посібник / В.Й. Борисенко. – К.: Либідь, 1998.
8. Брайчевський М. Іван Мазепа: правда і вигадки / М. Брайчевський, В. Марочкін // Україна. – 1990. – №6. – С.7-18.
9. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навчальний посібник / В.Ф. Верстюк. – К.: Заповіт, 1997.
10. Верстюк В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник / В.Ф.Верстюк, О.М. Дзюба, В.Ф. Репринцев. – Вид. друге, доповнене, доопрацьоване. – К.: Наук. думка, 2005. – 718 с.
11. Восстания декабристов: Материалы. Т. X / [Под ред. М.В.Нечкиной]. – М., 1953.
12. Всемирная история: Справочник. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2009. – 608 с.
13. Газін В.П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945 – 2002 / В.П. Газін, С.А.Копилов. – К, Либідь, 2004. – 624 с.
14. Гордуновський О.М. Розвиток промислового виробництва у поміщицьких господарств Правобережної України першої половини ХІХ ст. / О.М.Гордуновський // УІЖ – 2000 – № 1.
15. Греченко В.А. Історія України. Модульний курс : Навчальний посібник для ВНЗ / В.А. Греченко. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 384 с. (Серія «Переходимо до Болонської системи»)
16. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. Навч. Посібник / Я.Грицак. – К., 2000.
17. Грушевський М. Історія України-Русі: В 11 т., 12 кн. / М. Грушевський. – К., 1990-1995; Львів-Відень-Київ, 1848-1937.
18. Грушевський М. Очерки истории украинского народа / М. Грушевський. – К., 1991.
19. Грушевський М. Про старі часи на Україні: Коротка історія України / М. Грушевський. – К., 1991.
20. Гуржій І.О. Розвиток товарного виробництва і торгівлі на Україні /з кін. ХVІІІ до 1861 р. / І.О.Гуржій. – К., 1962.
21. Гусев В.І. Історія України: Навч. Посібник / В.І. Гусев, Ю.О. Калінцев, С.В. Кульчицький. – К., 2003.
22. Гуслістий К. Україна під литовським пануванням і захоплення її Польщею (з ХІV по 1596 р.) / К. Гуслістий. – К., 1939.
23. Даниленко В.М. Сталінізм на Україні: 20-30-ті роки / В.М. Даниленко, Г.В. Касьянов, С.В. Кульчицький. – К.: Либідь, 1991. – 342 с.
24. Довідник з історії України / [І.З.Підкова, Р.М.Шуст]. - К.: Генеза, 2002. – 1136 с.
25. Дорошенко Д. Нариси історії України / Д. Дорошенко. – Т. 2. – К., 1992.

26. Дорошенко Д.І. Нарис історії України / Д.І. Дорошенко. – Львів, 1991.
27. Енсен А. Мазепа / А. Енсен. – К., 1992.
28. Енциклопедія історії України. Т. 1: А – В / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2003. – 688 с.; іл.
29. Енциклопедія історії України. Т. 2: Г – Д / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2005. – 528 с.; іл.
30. Енциклопедія історії України. Т. 3: Е – Й / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2005. – 672 с.; іл.
31. Енциклопедія історії України. – Т. 4: Ка – Ком / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2007. – 528 с.; іл.
32. Енциклопедія історії України. Т. 5: Кн – Кю / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2008. – 568 с.; іл.
33. Енциклопедія історії України. Т. 6: Л – М / [Редкол. В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К., 2009. – 784 с.; іл.
34. Єфіменко О.Я. Історія українського народу / О.Я. Єфіменко. – К., 1992.
35. Замлинський В. Пилип Орлик / В. Замлинський // Історія України в особах: IX – XVIII ст. – К., 1993. – С.345-354.
36. Замлинський В.О. Богдан Хмельницький / В.О. Замлинський. – К., 1991.
37. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: Посібник для студентів і істор. Спец-й університетів / Л. Зашкільняк. – Львів: Паіс, 2007. - 312 с.
38. Зінченко А.Л. З історії селянського руху на Правобережній Україні у XVIII – першій половині XIX ст. / А.Л. Зінченко // УІЖ. – № 1. – 1991.
39. Избранные труды: Революционное движение в России в XIX в./ [Отв. ред. С.С.Дмитриев]. – М., 1985.
40. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки / [Под ред. И.П.Дементьева и А.И.Патрушева]. – Москва, 2000.
41. Історія України / [В.Ф.Верстюк, О.В.Гарань, О.І.Гуржій та ін.; Під ред. В.А.Смолія]. – К.: Альтернативи, 1997.
42. Історія України / [Г.Д. Темко, Л.С. Тупчієнко, Н.В. Бем та ін.] – К., 2002.
43. Історія України / [Керівник авт. кол. Ю.Зайцев]. – Львів: Світ, 1996.
44. Історія України / [Під ред. В.А.Смолія]. – К., 1997.
45. Історія України від найдавніших часів до наших днів. Навч. посібник / [Ю.І. Макар, Б.Ф. Білецький, А.П. Коцур та ін.] – Чернівці, 1998.
46. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів / [За загальною редакцією А.П.Коцура, Н.В.Терес]. – К. – Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 1100 с.
47. Історія України: курс лекцій: У 2 кн.: Навч. посіб. / [Мельник Л.Г., Верстюк В.Ф., Демченко М.В. та ін.] – К.: Либідь, 1992.
48. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / [За ред. В.М. Литвина]. – К.: Знання, 2006. – 607 с.
49. Казьмирчук Г.Д. Соціально-економічний розвиток Правобережної України в першій чверті XIX ст. / Г.Д. Казьмирчук, Т.М. Соловійова – К., 1998.
50. Калакура Я.С. Українська історіографія: Курс лекцій / Я.С. Калакура. – К.: Генеза, 2004. – 495 с.
51. Карпун В.Л. Історія України / В.Л. Карпун, А.П.Коцур, В.П. Коцур. – 1993.
52. Касьянов Г. Україна 1991-2007 рр: нариси новітньої історії / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 432 с.
53. Касьянов Г. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля / Г. Касьянов. – К.: Глобус, Вік; Едмонтон: Канадський інститут Українських Студій Альбертського Університету, 1992. – 176 с.
54. Касьянов Г.В. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-і роки) / Г.В. Касьянов, В.М. Даниленко. – К.: Наук. думка, 1991. – 96 с.

55. Коваль М.В. Історія України: Навч. Посібник / М.В. Коваль, С.В. Кульчицький, Ю.О. Курносов. – К., 1992.
56. Козицький А. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-1999 рр): Курс лекцій / А. Козицький. – Львів: Афіша, 2000. – 159 с.
57. Коцур В.П. Від Сули до Білого моря: шлях через три століття (До 200-річчя від дня смерті останнього кошового отамана Запорізької Січі П.І. Калнишевського) / В.П.Коцур, А.П. Коцур. – К., 2004.
58. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928 рр.) С. Кульчицький. – К.: Основи, 1996.
59. Лановик Б.Д. Історія України: Навч. посібник / Б.Д. Лановик, Р.М. Матейко, З.М. Матисякевич. – К.: Знання, 2000.
60. Лебедев М.М. Пестель – идеолог и руководитель декабристов / М.М. Лебедев. – М., 1972.
61. Литвин В.М. Україна: міжвоєнна доба (1921-1938 рр.) / В.М. Литвин. – К.: Видавничий дім „Альтернативи”, 2003.
62. Макар Ю.І. Історія України від найдавніших часів до наших днів: Навч. посібник / Ю.І. Макар, Б.Ф. Білецький, А.П.Коцур, В.П. Коцур, А.І.Павко. – К.: Знання, 2002.
63. Марахов Г.И. С верой в будущее: Революционный демократ Н.И.Гулак / Г.И. Марахов. – К., 1989.
64. Матеріали до курсу лекцій з історії України: у 2 кн. Від найдавніших часів до початку ХХ ст./ [С.І. Горошко, А.П. Коцур, В.П. Коцур, І.П. Стогній]. – К., 1993
65. Нариси історії української інтелігенції (перша половина ХХ ст.): У 3-х книгах / [За ред. Ю.О.Курносова]. – К., 1994. – Кн.2. – 172 с.
66. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки 1918-1945: Навчальний посібник / З.А. Баран, Г.М. Кипаренко, С.П. Мовчан, М.М. Швагуляк. – Львів: Афіша, 2005. – 288 с.
67. Новітня історія України (1900-2000) / [А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.П. Дрожжин та ін.]. – К.: Вища школа, 2000. – 663 с.
68. Першин П.М. Аграрная революция в России. В 2-х кн. / П.М. Першин. – М., 1966. – Кн. 1.
69. Полонська-Василенко Н. Історія України / Н. Полонська-Василенко. – Т.2. – К.,1992.
70. Полонська-Василенко Н. Історія України 1900-1923 рр. / Н. Полонська-Василенко. – Кн. 4. – Вип. 2. – К., 1992.
71. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. / Н. Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 1995.
72. Реєнт О. У робітних історичної науки / О. Реєнт. – К., 1999.
73. Рєпина Л. П., Зверева В. В., Парамонова Л. Ю. История исторического знания. – 2-е изд. – М.: Дрофа, 2008. – 288 с.
74. Рибалка І.К. Історія України. Частина 1,2: [Підручник для історичних факультетів вищих навчальних закладів] / І.К. Рибалка. – Харків, 1994. – 480 с.
75. Рибалка І.К. Історія України: підручник для вузів: ч. 2. від поч. ХІХ ст. до лютого 1917 р. / І.К. Рибалка. – Х., 1997.
76. Рубльов О.С. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. / О.С. Рубльов, О.П. Реєнт // Україна крізь віки. – Т. 10.
77. Савичев М.П. Декабрист Муравйов-Апостол (До 170-річчя створення Південного товариства декабристів) / М.П. Савичев // УІЖ. – № 3. – 1991.
78. Сергієчко Г.Я. Тарас Григорович Шевченко – революційний демократ, мислитель, борець / Г.Я. Сергієнко // УІЖ. – № 3. – 1989.
79. Сергієчко Л.Я. Яскрава сторінка визвольного руху: До 125-річчя Кирило-Мефодіївського товариства / Л.Я. Сергієнко. – К., 1971.
80. Сергійчук В.І. Доля української національної символіки / В.І. Сергійчук. – К., 1990.
81. Сергійчук В.І. Імена війська запорізького / В.І. Сергійчук. – К., 1991.

82. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-кінець ХХ ст.) / І.М.Сергійчук. – Суми, ІЗГД «Університетська книга», 2002. – 288 с.
83. Смолій В.А. Богдан Хмельницький / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – К., 2003.
84. Солдатенко В.Ф. Українська революція: концепція та історіографія / В.Ф. Солдатенко. – К., 1997.
85. Степанищев А.Т. Методика преподавания и изучения истории: В 2 ч. / А.Т.Степанищев. – М., ВЛАДОС, 2002. – 304 с.
86. Стрижак В.М., Мітягін В.Ю. УСЕ: Всесвітня історія: навчально – довідковий посібник / В.М.Стрижак, В.Ю. Мітягін. – К.: Майстер-клас, 2007 – 2008. – 672 с.
87. Субтельний О. Україна. Історія О. Субтельний. – К., 1991.
88. Україна: політична історія. ХХ – початок ХХІ ст. / [Редрада: В.М.Литвин та ін.]. – К.: Парламентське вид – во, 2007. – 1028 с.
89. Шаповал Ю. Людина і система (Штрихи до портрету тоталітарної доби в Україні) / Ю. Шаповал. – К., 1994.-272 с.
90. Шевчук В.П. Історія української державності: Курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К., 1999.
91. Яковенко М. Здобутки і втрати Люблінської унії / М. Яковенко // Київська старовина. – 1993. – №3. – С.21-27.
92. Яровий В.І. Історія західних та південних слов'ян у ХХ ст.: Курс лекцій / В.І. Яровий. – К.: Либідь, 1996. - 416 с.
93. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи (40-ві – 90-ті ХХ ст.) Курс лекцій / В.І.Яровий. – К.: Либідь, 1997. – 269 с.

Варіант тестового завдання

- Грецькі міста-держави існували в Північному Причорномор'ї:
 - X ст. до н. е. — I ст. н. е.
 - VII ст. до н. е. — IV ст. н. е.
 - V ст. до н. е. — X ст. н. е.
 - IX ст. до н. е. — IX ст. н. е.
- Вкажіть, який з перелічених князів правив у Галицькій землі у 1153 - 1187 рр.:
 - Данило Романович.
 - Ігор Святославович.
 - Роман Мстиславович.
 - Ярослав Осмомисл.
- Вкажіть, у якому з перелічених років відбулася битва під Пилявцями:
 - 1636 р.
 - 1638 р.
 - 1648 р.
 - 1652 р.
- Під час свого гетьманування П. Дорошенко встановив дипломатичні стосунки з такими країнами:
 - Річчю Посполитою;
 - Туреччиною;
 - Семиграддям;
 - Швецією;
 - Францією.
- Обов'язковим елементом структури кожного уроку має бути
 - пояснення нового матеріалу
 - закріплення нового матеріалу
 - підведення підсумків уроку
 - перевірка знань і умінь учнів
- Визначте роки гетьманування І. Самойловича:
 - 1727 - 1734 рр.
 - 1750 - 1764 рр.
 - 1741 - 1750 рр.
 - 1772 - 1787 рр.
- "Південне товариство" було створено в м. Тульчині:
 - 1821 р.
 - 1823 р.
 - 1825 р.
 - 1828 р.
- Коли вийшов Емський указ про заборону ввезення книг, видрукованих українською мовою?
 - 1874 р.;
 - 1875 р.;
 - 1876 р.;
 - 1877 р.
- Хто засновник першого в Україні стаціонарного українського театру?
 - П. Саксаганський.
 - І. Котляревський.
 - М. Садовський.
 - М. Заньковецька.
- Тип уроку визначається
 - головною дидактичною метою
 - засобами проведення заняття
 - рівнем підготовленості вчителя до проведення заняття
 - пізнавальними можливостями учнів
- Вкажіть правильно розташовані в хронологічній послідовності події:
 - УНР відмовилася від Галичини на користь Польщі;
 - від обов'язків першого секретаря ЦК КП(б)У звільнено С. Косіора і обрано М. Хрущова;
 - відкриття Дніпрогесу;
 - "Шахтинська справа".

А - 3, 2, 4, 1.
Б - 1, 4, 3, 2.
В - 4, 3, 2, 1.
Г - 2, 3, 4, 1.
- Вкажіть, коли у післявоєнний період було відмінено карткову систему на продукти харчування:
 - 1945 р.
 - 1946 р.
 - 1947 р.
 - 1949 р.
- Визначте значення терміну "конфедерація"
 - Союзна держава, яка складається з державних утворень (республік, штатів, земель тощо), яку мають певну політичну самостійність;

- 2) Це форма державного устрою, яка базується на верховенстві єдиної держави над адміністративно-територіальними або національно-територіальними одиницями, на які вона поділена;
 - 3) Це об'єднання суверенних держав з метою реалізації спільних інтересів, переважно зовнішньополітичних і військових;
 - 4) Це об'єднання декількох самостійних держав у спільну економічну територію, на якій усунуто митні та інші перешкоди в торгівлі, переміщенні робочої сили, капіталів.
14. Що таке холокост? Яку політику щодо євреїв проводили нацистські лідери?
- 1) Винищення українського народу в роки колективізації сільського господарства;
 - 2) Переселення євреїв у створену Сталіним єврейську автономну республіку;
 - 3) Знищення єврейського народу гітлерівським рейхстагом у роки Другої світової війни.
15. Вид уроку визначається
- 1) структурою історичних знань
 - 2) календарно-тематичним плануванням
 - 3) методом його проведення
 - 4) використанням умовно-графічної наочності..
16. Яке твердження, на Вашу думку, є найбільш повним і правильним? Політика українізації передбачала:
1. Утвердження української мови як державної. Підготовку і висування на керівні посади осіб української національності;
 2. Запровадження навчання в культурно-освітніх закладах, видання книжок, газет і журналів українською мовою.
 3. Добровільне вивчення в школах російської мови. Запровадження навчання в культурно-освітніх закладах, видання книжок, газет і журналів українською мовою. Підготовка і висування на керівні посади осіб української національності, перехід до діловодства українською мовою;
 4. Запровадження навчання в культурно-освітніх закладах, видання книжок, газет і журналів українською мовою. Підготовка і висування на керівні посади осіб української національності.
- Створення умов для рівноправного культурного розвитку національних меншин.
17. Коли Верховна Рада України прийняла закон про відновлення автономії Криму
1. 1989 р.
 2. 1990 р.
 3. 1991 р.
 4. 1992 р.
18. У якому документі проголошено Українську Народну Республіку
1. II Універсалі Центральної Ради
 2. Відозві „До всіх громадян України”
 3. III Універсалі Центральної Ради
 4. „Статуті вищого управління України”
19. Коли засновано „Товариство Українських Поступовців”
1. 1906 р.	3. 1908 р.
2. 1907 р.	4. 1909 р.
5.	
20. Уроки засвоєння нових знань проводяться у формі
- 1) практичних занять
 - 2) лекції
 - 3) контрольні-перевірочні заняття
 - 4) групових занять
21. Коли сталася Чорнобильська трагедія
1. 1985 р.
 2. 1986 р.
 3. 1987 р.
 4. 1988 р.
22. Вкажіть у якому з перелічених років в Україні було здійснено перехід до обов'язкової 7-річної освіти
1. 1946 р.	3. 1951 р.
2. 1949 р.	4. 1953 р.
23. Головні напрями нової соціально-економічної стратегії були проголошені президентом України у Верховній Раді
1. жовтні 1994 р.
 2. грудні 1994 р.
 3. травні 1995 р.
 4. листопаді 1995 р.
24. С. Людкевич – відомий західноукраїнський
1. композитор
 2. письменник
 3. співак
 4. художник
25. Методи навчання-це
- 1) форма, що забезпечує ефективність занять
 - 2) засоби з'ясування пізнавальної діяльності учнів
 - 3) система прийомів послідовних дій вчителя і учнів на заняттях, спрямована на досягнення навчальних, дидактичних, виховних цілей і завдань
 - 4) вид діяльності учителя і учнів на уроках

Форма проведення вступного іспиту – письмове тестування.

Кількість питань у тесті – 25

Тривалість тестування – 1 год

Критерії оцінювання - завдання оцінюється за 100 - бальною шкалою. Правильна відповідь оцінюється у 4 бали, неправильна відповідь – 0 балів. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів – 52.

Вступники, які набрали менше 52 балів до участі в конкурсі на зарахування не допускаються.

Голова фахової атестаційної комісії,
доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії
та культури України

Молоткіна В.К.